

Fig. 1. Kirken set fra sydøst. Foto Henrik Vinther Krogh 2011. – *Südostansicht der Kirche.*

THYBORØN KIRKE

VANDFULD HERRED

Den første kirke opførtes 1908 (indvielse 8. nov.) af arkitekt Hother A. Paludan på en grund skænket af entreprenør Herbert Villefrance.[1] Midlerne til byggeriet tilvejebragtes til dels ved en folkelig indsamling med bidrag bl.a. fra kongehuset, Aalborgs biskop samt fra lokale ingeniører og entreprenører ved dige- og høfdebyggeriet. Sognet hørte indtil 1921 under Agger Kirke, der var anneks til Vestervig (*DK Tisted* 667). 1921 lagdes kirken under Harboøre, men opnåede 1954 selvstændig sognestatus.[2] 1935-37 udvidedes kirken med korsarme, forlængelse af skibet og opførelse af et nyt kor, alt efter et projekt af bygningskonstruktør Poul Hagenborg (genindviet 4. juli 1937). Under ledelse af arkitekterne Poul Hansen og Ib Lydholm, Thisted, gennemførtes 1969-71 atter en større ombygning, hvorunder det ældre tårn erstattedes af en fritstående kampanile, mens en apsis med funktion af præsteværelse eller sakristi føjedes til koret. 2009 besluttedes det bl.a. på grund af sætningsrevner i murene at erstatte den eksisterende kirke med en helt ny bygning, projekteret af arkitektfirmaet Vilsbøll og Poulsen, Lemvig, dog med bibeholdelse af klokketårnet. Den nuværende kirke er indviet 6. feb. 2011.

Kirken ligger i den sydlige bydel mellem Vesterhavsgade (den tidligere landevej til Harboøre) og jernbanen Vemb-Lemvig-Harboøre, der oprindelig havde sin endestation her. Efter anlæggelsen af den store fiskerihavn 1915-18 er banen videreført til den nordre bydel, som voksede op ved havnen, mens den gamle station (jf. fig. 12) blev afløst af et trinbræt øst for kirken.

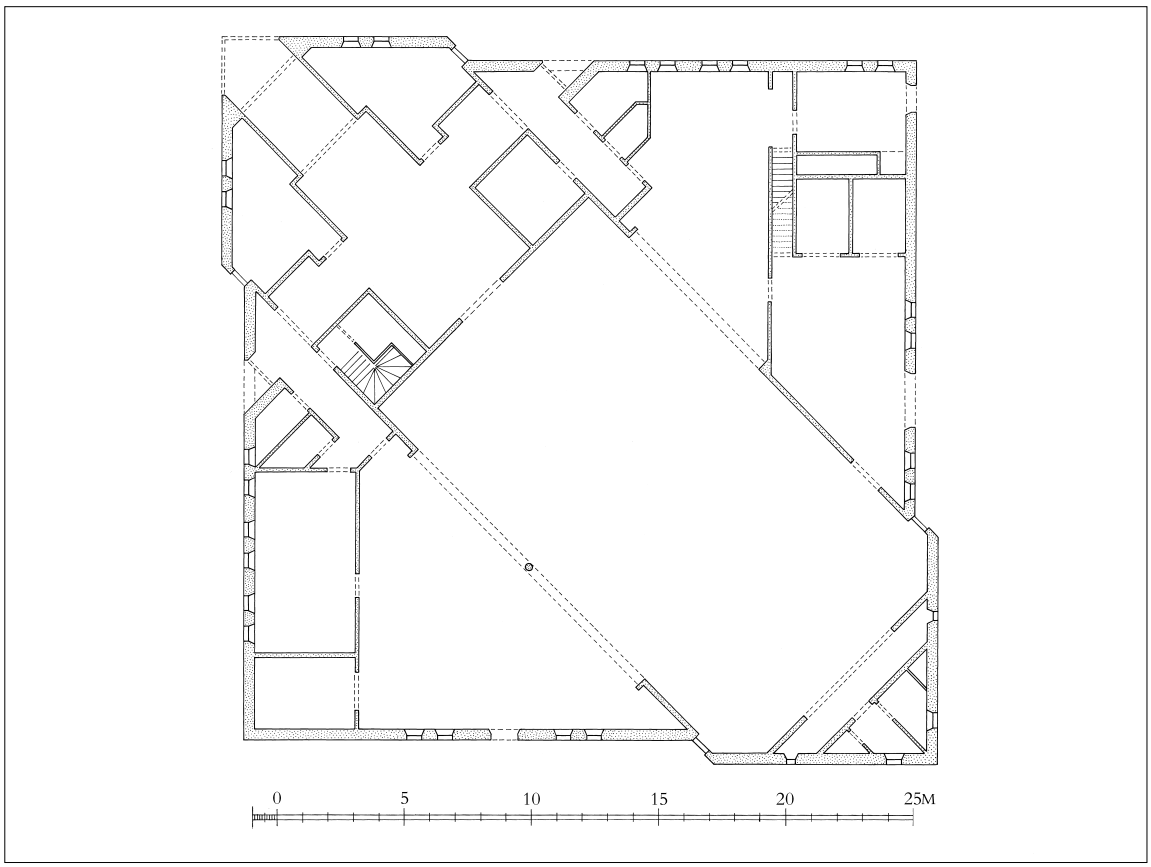

Fig. 2. Plan. 1:300. Tegnet af Merete Rude 2011 efter projekt ved Vilsbøll og Poulsen, Lemvig. – *Grundriss.*

Kirkegård. Beboerne i Thyborøn ønskede oprindelig at holde fast ved den gamle kirkegård i Agger, hvor deres slægtninge lå begravet, men myndighederne insisterede på etableringen af en lokal kirkegård. Den ligger mod sædvane ikke i umiddelbar tilknytning til kirken, men er anlagt 1908 på en opfyldt grund et par hundrede meter syd for kirken ved den nuværende Kirkegårdsvejs østside. Den er efterfølgende udvidet, senest 1956 og 1965.[3] Arealet hegnes til dels med stakitter af cementplader af hensyn til det barske vejrlig. Hovedindgangen er i vest mod Kirkegårdsvej.

BYGNING

Den gamle kirke lukkedes og tømtes efter 1. oktober 2009, hvorefter nedrivningen og opførelsen af den nye kirke kunne påbegyndes. Projektet, som skyldes arkitektfirmaet Vilsbøll og Poulsen, Lemvig, indebar dog bibeholdelse af den gamle kirkes fritstående klokketårn.

Kirken, som er opført af betonelementer og med kobbertækkede tagflader, danner i grundplan et stort kvadrat, ca. 27×27 m, hvis hjørner i øst-vest-aksen bryder kvadratet og springer frem som skibsstævne. Disse ca. 12 m brede fremspring svarer til selv kirkerummet, som åbner sig fra vindfang og våbenhus i vestspidsen og slutter med kor og præsteværelse i det østre fremspring. Omkring denne hovedakse er grupperet en række forskellige rum. Tagfladerne, som respekterer den beskrevne deling af rummet, stiger fra vest mod øst og når deres højdepunkt i spidsgavlene over alterpartiet.

Dørene er af rustfrit stål, og hovedparten af vinduerne er små kvadratiske åbninger. Herfra adskiller sig lysåbningerne mod kirkerummet, som

Fig. 3. Indre set mod øst. Foto Henrik Vinther Krogh 2011. – *Inneres gegen Osten*.

dels udgøres af et vinduesbånd i springet mellem tagfladerne over kirkerummet og de flankerende rum, dels af to smalle og høje vinduer ud for alterpartiet. Disse korvinduer er forlænget i en blænding med korsrelief. Klokketårnets nedre del står nu beklædt med lyse betonplader for at harmonere med kirken.

Fra vindfang og våbenhus træder man ind i kirken, som af hensyn til akustikken har fladt hængeloft under tagfladerne. Lyset er koncentreret omkring alter, døbefont og prædikestol i østenden. Skydedøre i langsiderne muliggør en udvidelse af selve rummet mod to menighedssale – en stor i syd med tilhørende køkken og en mindre i nord. Øst for sidstnævnte er indrettet kapel med to kisterum. Ydermere omfatter kirkens vestende dåbs- og børnerum (syd) samt kontor for præstesekretær (nord). En foyer, som krydser våbenhuset, er tilgængelig fra sidedøre mod det ydre og giver tillige adgang til de sidstnævnte lokaliteter, en række toiletter og menighedssalene. Omkring våbenhusets østre del findes dels opgang til øverum for kirkekoret og orgelpulpitur (syd), dels arkiv (nord). Endelig er der indrettet et præsteværelse i tilslutning til den lille menighedssal.

Interiørerne er holdt i hvidt, mens gulvene dels er belagt med granitfliser, dels klodser af lærketræ.

I modsætning til den gamle kirke i alle dens forskellige stadier er den nye bygning renset for historiserende detaljer og fremstår som en stor betonskulptur med tydelig reference til skibsmotivet i den midterste fremspringende del. En række hjemlige kirkebyggerier har siden 1940'erne dyrket 'skibsstævnen' og tagets stigning mod koret som motiv. Dette gælder også den fritstående kampanile, som i dette tilfælde tilmed er overtaget fra den gamle kirke.[4]

INVENTAR

Oversigt. En række af inventargenstandene fra den 2009 nedrevne kirke er overflyttet til det nye kirkerum, vigtigst altertavlen, altersølvet, døbefonten med tilbehør, de udskårne rosetter fra de ældre stolestader, orgel og kirkeskib. Herved er klart understreget kontinuiteten med den ældre kirke. Af det ovennævnte findes således genstande, skænket til den 1908 opførte kirke, dels af enkeltpersoner, dels af Lemvig Valgmenighedskirke. Fra kirkens udvidelse 1936-37 hidrører et (†)altermaleri, mens 50-års jubilæet 1958 erindres med oblatæske og alterkande, begge gaver fra Harboøre-Engbjerg menigheder. I forbindelse med hovedrestaureringen 1969-71 tilkom flere genstande, vigtigst altermaleri og orgel. Det nye inventar i den 2011 indviede kirke (alterbord og -skranke, prædikestol, stolestader, orgelpulpitur og belysningslegemer) er tegnet af arkitektfirmaet Vilsbøll og Poulsen, Lemvig. Nyanskaffet er endvidere et kirkeskib samt to fladskærme.

Farvesætning. Inventaret er i overvejende grad præget af lyse farvetoner, der er underordnet de mere farvestrålende indslag i rummet, i første række repræsenteret af altermaleriet og de to kirkeskibe.

Fig. 4. (†)Altermaleri, udført 1937 af M. P. Madsen efter forlæg af Carl Bloch (s. 1316). Foto Arnold Mikkelsen 2009. – (†)*Altargemälde, 1937 von M. P. Madsen nach einer Vorlage von Carl Bloch*.

Alterbord, 2011, af blåfarvet glas, 165×75 cm; pladen, der har buet forkant, er indfældet i altermaleriet.

Altermaleri (jf. fig. 21), 1971, udført af Niels Østergaard; akrylfarve og bladguld på træ, ca. 500×300 cm. Den nonfigurative udsmykning, der har titlen *Den signede Dag*, er sammensat af en række mindre tvær- og højrektangulære plader, hvorpå er malet et antal koncentriske cirkeludsnit, der danner mandelformede glorier (mandorlaer); disse indrammer en række kristne symboler for Treenigheden, Tro, Håb og Kærlighed, Livstræet og Jesus, sidstnævnte symboliseret ved fem fisk nederst på billedet, hvilket på én gang hentyder til initialerne for Jesus Kristus, Guds søn, Frelser (på græsk ΙΧΘΥΣ = fisk) og til medlemmerne af den ældste kristne menighed. Alterudsmykningen var oprindelig projekteret som en gobelin eller et mosaikbillede.[5]

(†)*Altermaleri* (fig. 4), 1937, signeret »M.P.M.« og dateret i nedre højre hjørne; olie på lærred, 172,5×122,5 cm (lysmål). Maleriet, der er udført af M. P. Madsen, Ulfborg, viser *Kristi Opstandelse*, kopieret efter Carl Blochs altertavle i København Skt. Jakobs Kirke (1877), der er en gentagelse af Blochs maleri fra 1873 i Frederiksborg Slots Bedekammer (*DK Frborg* 1885 ff.). I forgyldt profilramme.

Altersølv (jf. fig. 5), 1908, skænket af Lemvig Valgmenighed. *Kalk*, 22 cm høj. Knoppen har rudeformede bosser med fordybede versaler: »INRI«, mens bægeret, der også smykkes af graveret kors med trepasender, har giverindskrift med fordybet fraktur: »Fra Lemvig Valgmenighed 25. Juni 1908«. Tre stempler på bægerets nedre del: Københavns-mærke for 1908, guardejnmærke for C. F. Heise og mestermærke for K. C. Hermann (1893-1937). Tilhørende *disk*, 15,5 cm i tværmål, med cirkelkors på fanen og indskrift som kalk. Under fanen tre stempler, svarende til ovennævnte.

Oblatæske (jf. fig. 5), 1958, 6,2 cm høj, 11 cm i tværmål. Den enkle cylinderformede æske har på låget graveret kors som kalken. På siden med fordybede versaler: »Venner af Thyborøn Menighed 1908 - 8. november - 1958. Mestermærker for Rolf Frithiof Bratland under bund og låg. Endvidere lødighedsmærke for sterlingsølv. Jf. også alterkande.

Fig. 5. Altersølv, udført 1908 af K. C. Hermann (s. 1316), med tilhørende oblatæske samt alterkande, 1958 (s. 1316f.). Foto Arnold Mikkelsen 2009. – *Silberne Altargeräte mit Kelch und Patene, 1908 von K. C. Hermann, und Oblatendose sowie Altarkanne, 1958.*

Alterkande (jf. fig. 5), 1958, 25 cm høj. På korpus graveret kors som kalk og oblatæske. Endvidere giverindskrift med versaler: »Harboøre – Engbjerg menigheder 1908 – 8. november - 1958«, jf. oblatæske. Under bund mester- og lødighedsmærker som ovenfor.

Sygesæt (fig. 6), o. 1960,[6] omfattende *kalk*, 12,5 cm høj, *disk*, 10 cm i tværmål, *oblatæske*, 3 cm høj, 5,5, cm i tværmål, af sølvplet med Kristogram i relief på låget, og *vinbeholder*, 12 cm høj, af glas med metalskruelåg. Genstandene, der er uden stempler, opbevares i en sort læderkuffert med bærehank.

Ske, 1908, 15,5 cm lang med tilspidset skaft, afsluttet i kugleknop. Stempler, svarende til kalk og disk, herunder mestermærke for K. C. Hermann.

Skål, anskaffet 1925,[7] 11 cm høj, af hvidt porcelæn med forgyldt kors og kant. Under bund mærke for Den Kongelige Porcelænsfabrik.

Alterstager. 1) (Fig. 7), 1908. De 51,5 cm høje (inklusive lysetorn) stager er udført i middelalderstil; foden hviler på kugleled, der modsvarer tilsvarende dele over og under skaftet. På fodleddet står med fordybede versaler: »Fra Lemvig Valgmenighed 25 juni 1908«. 2) Skænket og udført 1908 af maskinmestrene Carlsen og Elmgren, »Vestkysten«. De 51,5 cm høje stager har lavt, firsidet postament med tre opstandere, hvorpå er fæstnet tre lysarme.

Alterbordskrucifiks (jf. fig. 13), skænket 1908 af daværende sognepræst, Poul Martin Kirkegaards svigermor;[8] af træ, hvidstafferet, på enkelt, sortfarvet kors, 35 cm højt, heraf udgør figurens højde 23 cm. Repareret 1927.[7]

Messehagler. Kirken har i alt seks hagler i de liturgiske farver, en ældre, antagelig fra den første kirkes beholdning (nr. 1), mens de øvrige (nr. 2-6) alle er yngre. 1) O. 1908, skjoldformet, af rødt fløjl med rygkors og kanter af guldgaloner. 2) Af hvid uld, med applikeret rygkors af blåt stof, indrammet af guldlidser; på forsiden ses enklere kors. 3) Af rødt, strukturvævet lærred med rygkors,

Fig. 6. Sygesæt, nyere (s. 1317). Foto Arnold Mikkelsen 2009. – *Neuere Krankengeräte.*

markeret med guldtråd. 4) Af grønt guldindvirket stof; udsmykning på ryg og forside af lodrette baner i beige, blåt og lysegrønt. 5) Af grønt, strukturvævet lærred, med broderet gyldent kors på forsiden, indsat i lodret blå bane, mens ryggen har broderi af fire gyldne fisk mellem røde trekanter. 6) Af violet fløjl. Rygkors med Jesumonogram i guld og rødt.

Alterskranke, 2011, af lyst egetræ og stål. Knæfaldet polstret med mørkerødt læder.

Døbefont (fig. 8) i nyromansk stil, 1908, af finkornet granit, udført efter tegning af Hother A. Paludan og Johan Mielche og skænket af brødrene Villefrance, Aalborg.[7] Fonten, der er 82 cm høj, har kumme, 69 cm i tværmål, med palmetbort over tovstav og firsidet fod af form som omvendt terningkapitæl. Placeret i kirkens nordøstende.

Fig. 7. Alterstager, skænket 1908 af Lemvig Valgmenighed (s. 1317). Foto Arnold Mikkelsen 2009. – *Altarleuchter, 1908 von der freien Gemeinde von Lemvig gestiftet.*

Dåbsfade. 1 (Jf. fig. 9), o. 1908, 46,5 cm i tværmål. 2) 1971, af tin. 31 cm i tværmål. På fanen graveret med versaler: »Thyborøn Menighedsråd 26-9-1971«. Under bund sammenskrevet »FV« i oval ramme under tre kroner.

Dåbskande (jf. fig. 9), nyere, 41,5 cm høj. Af form som høj, tilspidset cylinder med knækket hank og rhombeformet opstående ornament som knop. På korpus er reliefdekoration af kors, indsat i højovalt rammeværk.

Prædikestol, 2011, af eg og blankpoleret stål, af halvrund form med indfældet latinsk kors på kurvens forside.

Stolestader, 2011, af eg, med gavldekoration, overført fra †stolestader (se s. 1329). Udsmykningen består af cirkelfelter med udskårne rosetter og stjernemønstre. Felterne var oprindelig dekoreret i brogede farver af Johan Mielche, men står i dag med hvid staffering.[8]

Pengebeholdere. Nyere *pengeblok*; af lyst bøgetræ, med pengetragt i låg, smykket med reliefkors på de tre synlige sider. I forhallen. To *pengebøsser*, nyere, af messing, cirkulære med pengetragt foroven og reliefkors på forsiden. I våbenhuset.

Fig. 8. Døbefont i nyromansk stil, udført 1908 efter tegning af Hother Paludan og Johan Mielche (s. 1318). Foto Arnold Mikkelsen 2009. – *Taufbecken im neoromanischen Stil, 1908 nach einer Zeichnung von Hother Paludan und Johan Mielche.*

Fig. 9. Dåbsfad, o. 1908, og nyere dåbskande (s. 1319). Foto Arnold Mikkelsen 2009. – *Taufschale, um 1908, und neuere Taufkanne.*

Orgel, 1970, oprindelig med 12 stemmer, to manualer og pedal, bygget af Th. Frobenius & Sønner, Kgs. Lyngby. 2011 udvidet med to stemmer og overflyttet til den nye kirke af samme firma. Disposition: Rygpositiv: Principal 8' (2011), Rørfløjte 8', Principal 4', Quint 2⅔', Spidsfløjte 2', Terts 1⅗', Mixtur. Brystværk: Gedakt 8', Rørfløjte 4', Principal 2', Quint 1⅓'; svelle (trinbetjente låger). Pedal: Subbas 16', Gedaktpommer 8', Fagot 16' (2011). Kopler: BV-RP, RP-P, BV-P. På pulpitur i vestenden. På rygpositivet er anført med forgyldt antikva: »Stol på Gud«. Her var tidligere en inskription på hebraisk: »Halleluja«.

To *fladskærme* er opsat nord og syd for alteret.

Præsterækketavle. Nyere, af træ i enkel, hvidmalet rammekonstruktion med indskudspaneler, hvorpå navne i sort antikva. I våbenhuset.

Maleri af Helligåndsduen, skitse til altertavlen, ca. 28×36 cm, ophængt i apsis.

Belysning, 2011, udgøres dels af to belysningslegemer, udført i messing med uafskærmede pærer og opsat tv. og th. for alteret, dels af en indirekte belysning, monteret ved overgangen mellem vægge og loft.

Kirkeskibe. 1) (Jf. fig. 24), o. 1750, skænket 1908 af Wille Søegaard, Lemvig.[9] Tremastet orlogsskib, »Dannebrog«, udrustet med tre rækker kanoner. Skibet blev 1913-14 tilrigget af H. P. Hansen.[10] 2) (Fig. 10), 2011, skænket af foreningen »Bro-

Fig. 10. Kirkeskib, »Anne-Line«, 2011, bygget på Hvide Sande Skibs- og Bådebyggeri og skænket til den nyindviede kirke af foreningen »Broderskabet på Havet« og Nordea Fonden (s. 1319). Foto Henrik Vinther Krogh 2011. – *Kirchenschiff »Anne-Line«, 2011.*

derskabet på Havet« og Nordea Fonden. Skibet, »SL 133 Anne-Line«, er bygget på Hvide Sande Skibs- og Bådebyggeri og er udformet som en nøje model af en moderne fiskerkutter i målestoksforholdet 1:120.[11]

Klokker, 1969, støbt af firmaet John Taylor & Co., Loughborough og leveret af Thubalka i Vejle. I det da nyopførte tårn opsattes fire klokker, stemt i forskellige tonearter og beregnet til klokkespil, timeslag og fuldautomatisk ringning; klokkerne, der har tværmålene 91,6, 77,6, 64,8 og 58,6 cm,[12] er ophængt i slyngebom.

GRAVMINDER

I forbindelse med kirkens nyindvielse blev 1971 opsat et *fællesmonument* for fiskere omkommet på havet; udført af Ejgil Westergaard, Lemvig (fig. 11). Anlægget omfatter et antal liggesten af blå bornholmsk granit med sleben overflade med de omkomnes navne, anført med fordybede versaler; disse omkranser det centrale monument, bestående af et kors af lys norsk tolkagranit og et liggende anker af blå granit fra Bornholm.[13]

†KIRKE

Den 1908 indviede kirke opførtes efter tegninger, som arkitekt Hother A. Paludan havde fremlagt for kirkeudvalget året forinden.[14] 8. juli 1908 approberedes et tilbud på kirkens opførelse ved tømrermester P. Mose Pedersen, Lemvig, og allerede fire måneder senere kunne den nye kirke indvies.[15]

Kirken bestod af kor og skib samt tårn i vest med våbenhus i tårnrummet. Materialet var mursten, som i det ydre hævede sig over en blank kløvstenssokkel, mens murene i øvrigt var kalkede, ude som inde. Tagene var hængt med røde vingetegl. Detaljerne viste en blanding af romanske og gotiske stiltræk. Således var langsidernes gesims fremhævet med en rundbuefrise, mens taggavlene prydedes af spidsbuede blændinger, som dannede tregrupper. Vestportalen og vinduerne var fladbuede med spidsbuet spejl, ude som inde, ligesom vinduerne og glamhullerne i tår-

Fig. 11. Fællesmonument for omkomne fiskere i Thyborøn, udført 1971 af Ejgil Westergaard (s. 1320). Foto Hugo Johannsen 2009. – *Gemeinschaftsmonument für umgekommene Fischer in Thyborøn, 1971 von Ejgil Westergaard.*

Fig. 12. †Kirke 1908 set fra sydvest. I baggrunden endestation for jernbanen Vemb-Lemvig-Thyborøn. Foto i Thyborøn-Harboøre Lokalarkiv. – †*Kirche 1908 aus Südwesten. Im Hintergrund die Endstation der Eisenbahnlinie Vemb-Lemvig-Thyborøn.*

nets øvre stokværk var falsede og fladbuede. På tårnets vestside markeredes opførelsesåret »1908« med jernankre.

Koret åbnede sig mod skibet i en rundbuet korbue, og i triumfmurens søndre del var brudt en trappe med opgang fra koret til prædikestolen. Både kor, skib og våbenhus havde bjælkelofter. Våbenhuset flankeredes af to rum, af hvilke det søndre rummede trappeopgang til pulpituret og de øvre stokværk, mens en ovn var opstillet i det nordre.

Kirkeudvidelse 1935-37. Anlæggelsen af fiskerihavnen medførte en betydelig befolkningstilvækst, og 1932-33 fandt synet, at den overfyldte kirke, der højst kunne rumme 100 kirkegængere, var for lille til en by med 800 beboere.[7] Pro-

Fig. 13. †Kirke 1908. Indre set mod øst. Foto i Thyborøn-Harboøre Lokalarkiv. – †*Kirche 1908. Inneres gegen Osten.*

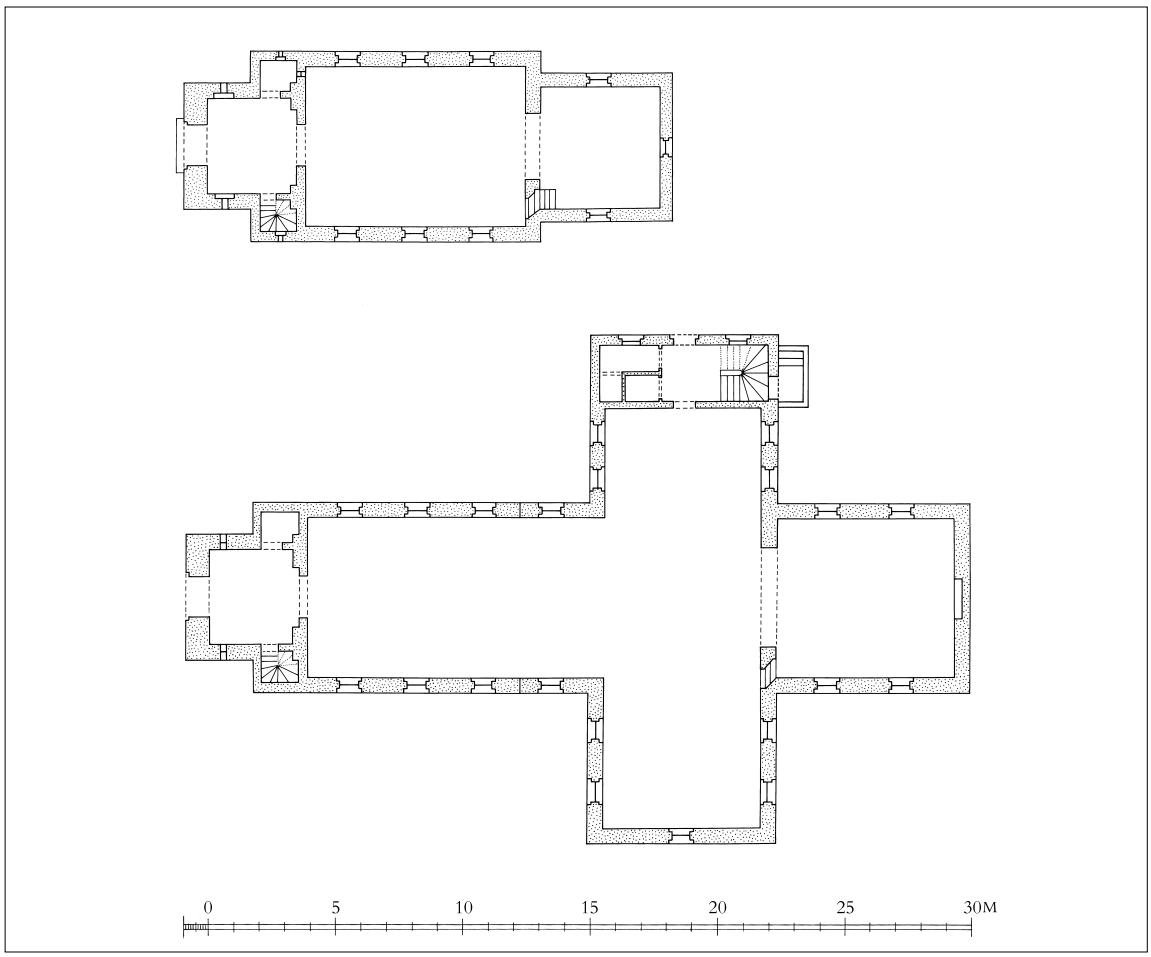

Fig. 14-15. 14. †Kirke 1908. Plan 1:300. Tegnet af Merete Rude 2011 efter projekt ved Hother A. Paludan. Kirkens arkiv. 15. †Kirke efter udvidelse 1935-37. Plan 1:300. Tegnet af Merete Rude efter projekt ved Poul Hagenborg, Thyborøn, 1935. Poulsen & Partnere, Thisted (kopi). – *14. †Kirche 1908. Grundriss. 15. †Kirche nach der Erweiterung von 1935-37. Grundriss.*

blemet løstes ved en udvidelse af kirken efter tegninger af Poul Hagenborg, konstruktør ved vandbygningsvæsenet i Thyborøn. 8. maj 1936 blev missionshuset Karmel (opført 1923 ved landevejen nordvest for kirken) indrettet til midlertidig kirke, og 4. juli 1937 kunne man indvie den ombyggede og udvidede kirke med plads til ca. 350 kirkegængere.[16]

Ved udvidelsen nedrev man koret og opførte i forlængelse af skibet yderligere et fag samt to korsarme og et nyt kor. Materialer og detaljer var bevidst tilpasset den eksisterende bygning, som på den bevarede del af skibet skalmuredes for at harmonere med de nye afsnit, der stod i blank mur; derimod bevaredes tårnet kalket. I modsætning til den oprindelige bygning fik koret og korsarmene kamtakkede gavle med spidsbuede højblændinger, ligesom de nye buefriser holdtes flad- og ikke rundbuede. I nordre korsarm, hvor der indrettedes et pulpitur, etableredes en indgang i gavlen og inden for denne et vindfang, flankeret af trappe til pulpituret samt døre til små siderum. Vinduerne i nordre korsarms sidemure fik større højde af hensyn til belysningen på pulpituret. Korbuen opførtes som en gentagelse af den oprindelige, ligesom man også bibeholdt en muret prædikestolstrappe gennem den nye triumfmur.

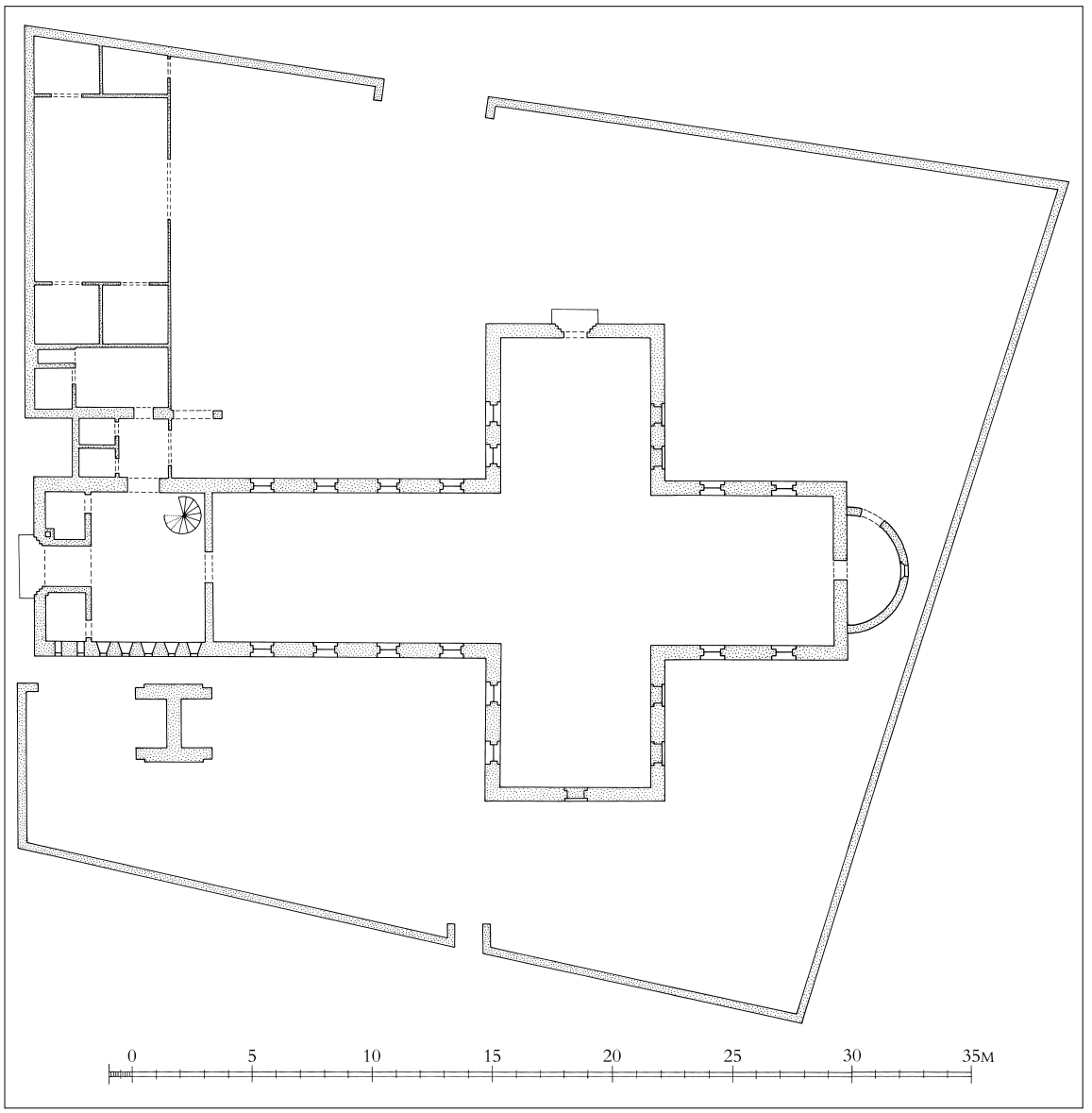

Fig. 16. †Kirke efter ombygning 1968-71. Plan 1:300. Tegnet af Merete Rude efter projekt 1965-66 ved Poul Hansen og Ib Lydholm, Thisted. – †*Kirche nach Umbau 1968-71. Grundriss.*

Kirkens restaurering og ombygning 1968-71. Behovet for diverse istandsættelser og forbedringer resulterede i ønsket om en samlet større restaurering, som menighedsrådet overdrog arkitekterne Poul Hansen og Ib Lydholm, Thisted, at projektere.[17] Tegningerne, som bl.a. omfattede nedrivning af det gamle tårn til fordel for en fritstående kampanile, præsenteredes i 1964. Nedrivningen af det gamle tårn stødte på stor modstand i sognet, og først 1966 kunne forslaget vedtages i et nyt menighedsråd, hvorefter der skulle gå endnu to år inden ministeriets godkendelse forelå. 26. sept. 1971 genåbnedes kirken.

Vestforlængelsen, som erstattede det oprindelige tårn, blev tilpasset den eksisterende bygning af røde teglsten. Dette gjaldt også detaljer som gesimsens fladbuefrise og den kamtakkede vestgavl med spidsbuede højblændinger. Derimod

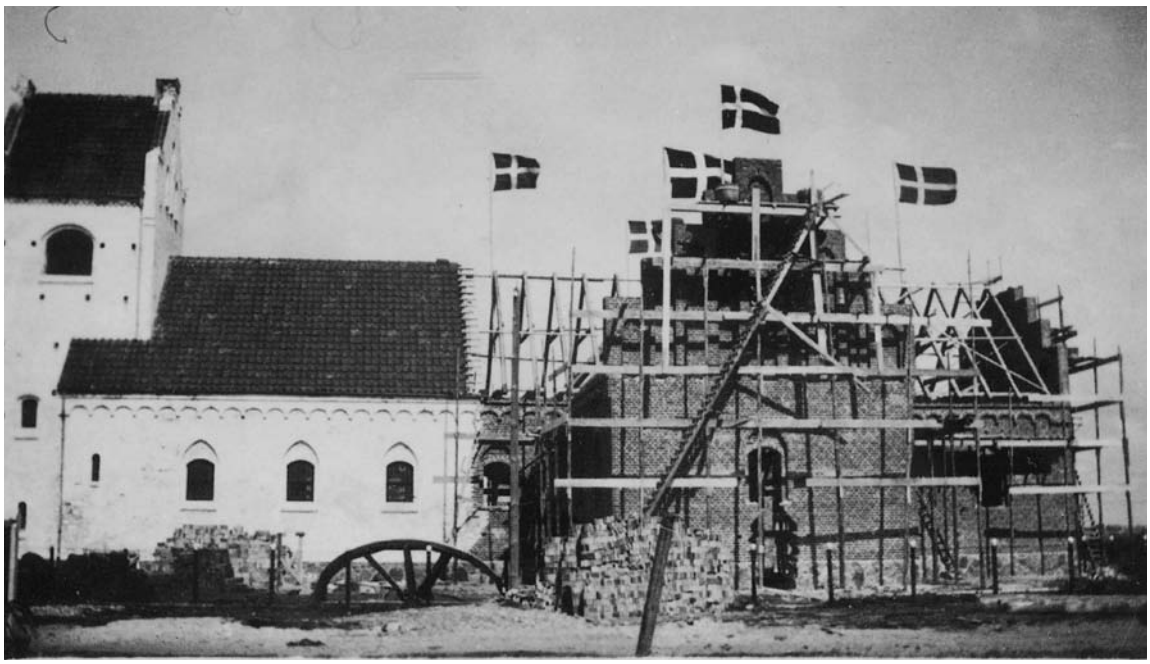

Fig. 17. Rejsegilde 1937 på †kirke efter udvidelse. Ydre set fra syd. Foto i Thyborøn-Harboøre Lokalarkiv. – *Richtfest 1937 nach der Erweiterung der †Kirche.*

Fig. 18. †Kirke efter udvidelse 1935-37. Ydre set fra sydøst. Foto i Thyborøn-Harboøre Lokalarkiv. – *†Kirche nach der Erweiterung von 1935-37. Südostansicht.*

Fig. 19. Ydre af †kirke, set fra sydøst. Foto Hugo Johannsen 2009. – *Äußeres der †Kirche aus Südosten.*

fik forlængelsen to rækker af små firkantede vinduer, svarende til etagedelingen med korøverum og pulpitur over våbenhus mv. Den fladbuede vestportal formedes som en bred, mangefalset åbning. Gulvene var lagt med gule sten på fladen, og selve det hvidkalkede kirkerum havde bjælkelofter med blågrå bjælker og grålmalede brædder.

Samtidig med vestforlængelsen opførtes nord for denne en *udløberfløj* med dåbsværelse og diverse menighedslokaler. Fløjen som havde fladt tagpaptækket tag og en åben pergola mod øst, var bygget op mod en vestmur af røde teglsten. Denne mur var videreført som en indhegning af det græsdækkede areal omkring kirken og afløste ældre hegn af trådvæv (jf. fig. 18).

Det fritstående *klokketårn* opførtes syd for vestforlængelsen af røde tegl, men for hovedparten af facadernes vedkommende beklædt med kobber. Et kors kronede tårnet.

Under opførelsen besluttedes det at udvide koret med en *apsis* (fig. 25), som skulle rumme præsteværelse mv. Den udførtes af røde mursten i samme stil som den gamle bygning. Et cirkelvindue belyste det indre, og i nord indsattes en firkantet præstedør.

†KALKMALERIER

På østvæggen af sakristiet blev i forbindelse med genindvielsen 1937 under det tidligere alterbordskrucifiks (se dette) med sort malet et skriftsted fra 1 Pet., 4,11, anført på græsk, her gengivet i oversættelse: »Taler nogen, skal han tale som Guds ord«.[18]

Fig. 20. Ydre af †kirke, set fra nordøst. Foto Hugo Johannsen 2009. – *Äußeres der †Kirche aus Nordosten.*

INVENTAR I †KIRKE

Kirkens skiftende ombygninger medførte gentagne udskiftninger af flere af inventarets hovedstykker, hvoraf en række dog endnu findes i den nuværende kirke (se denne). I forbindelse med ombygningen 1935-37 fornyedes altertavle, alterskranke og prædikestol, idet de ældre genstande overførtes til Torsminde Kirke (Nørre Nissum Sogn, Ulfborg Hrd.), hvor de beskrives i detaljer. 1969-71 gennemførtes på ny en udskiftning af flere inventarstykker.

Farvesætning. At dømme efter fig. 13 var det ældste kirkerum domineret af relativt mørke træfarver, dog med forgyldning af udvalgte detaljer, både på altertavlens ramme og på prædikestolen. Den 1937 ændrede indretning var præget af lyse beige og grå farver med brune og forgyldte stafferinger.[19] Efter hovedistandsættelsen 1969-71 stod hovedinventargenstandene atter i lyse nuancer med træfarver, gråt, beige, brunt og lyst olivengrønt som et relativt neutralt akkompagnement til altertavlens forgyldte og brogede farveskala.

†*Alterborde.* 1) (Jf. fig. 13), 1908, rammekonstruktion af træ med †*alteromhæng* af rødt fløjl og tilhørende †*dug* af hvidt, broderet lærred med nedhængende tungeformede borter, skænket og syet af kvinder fra Lemvig Valgmenighed efter forbillede i en dug fra en sønderjysk frimenighedskirke. 2) 1937, som nr. 1, 1969 overført til Thyborøn Missionshus.[20] 3) Udført i forbindelse med hovedrestaureringen 1969-71 som en enkel rammekonstruktion af gråstafferet metal med bordplade af eg, 95 cm højt, 170×62 cm.

★*Altertavle*, 1908, udført af Johan Mielche med maleri af Jesus og Simon Peter, der vandrer på

Fig. 21-22. Indre af den 2009 nedrevne †kirke. Foto Arnold Mikkelsen 2009. 21. Set mod øst. 22. Set mod vest. – *Inneres der 2009 abgerissenen †Kirche. 21. Gegen Osten. 22. Gegen Westen.*

Fig. 23. Nordre korsarm i den 2009 nedrevne †kirke. Foto Arnold Mikkelsen 2009. – *Nördlicher Kreuzarm in der 2009 abgerissenen †Kirche.*

vandet i midtfeltet, mens sidefelterne gengiver stridende måger over for roligt svømmende svaner som hentydning til »verdens madstræb og uro og freden fra Himlen, som dog aldrig hernede bliver uforstyrret«.[8] Tavlen, der var skænket af etatsråd N. Andersen og hustru,[7] blev 1937 overdraget til Torsminde Kirke (Ulfborg Hrd.).

†*Altertavle*, 1937, udformet som en arkitektonisk ramme omkring (†)altermaleri (s. 1316) med snoede søjler, en sammensat og korsprydet hovedgesims og et tilsvarende postament. Søjlerne var hvidstafferede, mens den øvrige ramme stod i beige. På frisefelterne i hovedgesims og postament var skriftsted i gylden antikva (Joh. 11,25). Altertavlens ramme var udført af tømrermester Chr. Mortensen, Bækmarksbro.[19]

†*Oblatæske* (jf. fig. 13), af hvidt porcelæn, antagelig anskaffet 1908.

†*Alterkande* (jf. fig. 13), af hvidt porcelæn med guldkors på korpus, antagelig anskaffet 1908.

★*Alterskranke* (jf. fig. 13), 1908, af kurvet forløb med lige sidepartier og udskårne balustre. Efter 1937 i Torsminde Kirke.

†*Alterskranker.* 1) 1937, af plan som cirkeludsnit, med enkle, søjledannede balustre. Hvidstafferet med mørk håndliste og polstret knæleskammel. 2) 1969-71, af gråstafferet metal med håndliste af træ; den retkantede skranke havde knæleskammel med tilsvarende fodskammel, betrukket med brunt, groftvævet stof.

★*Prædikestol* (jf. fig. 13), 1908, af tresidet form med rundbuede panelfelter; udsmykning i form af ophængt bladkrans i midtfeltet. Opsat i åbning i triumfvæggens sydside med opgang fra koret. I Torsminde Kirke.

†*Prædikestole.* 1) 1937, femsidet med højrektangulære panelfelter, flankeret af søjler. Beige staffering med brune og forgyldte detaljer. På fodlisten var en latinsk indskrift: »Ut discat homo dei salutem omnipotentis« (At mennesket må lære

Fig. 24. Søndre korsarm i den 2009 nedrevne †kirke. Foto Arnold Mikkelsen 2009. – *Südlicher Kreuzarm in der 2009 abgerissenen †Kirche.*

at kende den almægtige Guds frelse). Udført af tømrermester Chr. Mortensen, Bækmarksbro.[19] 2) (Fig. 21), 1969-71, udført som en enkel tresidet rammekonstruktion af lyst, umalet træ, svarende til det daværende alterbord og -skranke. I de enkelte fyldinger var indsat gobelinvævede ★paneler med drueklaser og kornaks, harmonerende med alterbilledet; udført af Kirsten Fabricius Nielsen efter tegning af Niels Østergaard; de vævede partier er holdt i nuancer af grå, okker, lys olivengrøn og beige med indvævede guldtråde. Endnu (2011) opbevaret ved kirken.

†*Stolestader* (jf. fig. 13), 1908 med senere tilføjelser. Staderne, der var opstillet i seks blokke, henholdsvis i skibet og i de to korsarme, havde enkle højrektangulære gavle med udskåren overkant og reliefprydelse med cirkelfelter, genbrugt i de nuværende stolestader (s. 1319). Staffering i olivengrønt samt hvidligt; stolene var oprindelig blåfarvede.

†*Degnestol*, 1908, med snitværk, udført af C. Aaberg, Lemvig.Ved korbuens sydøstside.

†*Pulpiturer.* I vest (1908) og nordre korsarm (1935-37).

†*Orgel,* oprindelig med syv stemmer og ét manual, bygget o. 1919 til Ansgarkirken, Øster Jølby, Tisted Amt,[21] af Horsens Orgelbyggeri ved M. Sørensen.[22] Opsat i Thyborøn Kirke 1937 af Th. Frobenius & Co.[23] Skænket af byens borgere.[7] På vestpulpituret.

†*Salmenummertavler.* 1) (Jf. fig. 13), antagelig fra 1908. Sortstafferet med hvide tal og indskrifter i antikva, i gråstafferet profilramme. 2) *Salmenummertavler* (jf. fig. 21), ti nyere, enkle hvidmalede tavler med tal af metal, beregnet til ophængning, foruden indskudsbrikker med sortmalede versaler.

†*Lysekroner mv.* (jf. fig. 13). 1) 1908, skænket af Lemvig Valgmenighed som angivet med fordybede versaler på hængekuglen: »Fra Lemvig

Valgmenighed 25. juni 1908«. 2×6 arme samt seks prydarme; indtil 2009 i nordre korsarm. 2) Antagelig 1937,[7] seks dobbeltarme og glat hængekugle; indtil 2009 i søndre korsarm. 3) To messingkroner, nævnt 1937.[19] 4) 24 ringformede pendler, antagelig fra restaureringen 1969-71.

†*Klokke*, 1908, skænket af etatsråd N. Andersen og hustru;[7] støbt af De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder, Aalborg.

KILDER OG HENVISNINGER

Vedr. arkivalier for Ringkøbing Amt i almindelighed henvises til s. 54 f., vedr. litteratur og forkortelser til s. 56 f. Endvidere er benyttet:

Arkivalier. *Kirkens arkiv.* Kapelsbog 1908-66; Synsprotokol 1925 (1895) ff. (*Synsprot.*).

Tegninger. *Kirkens arkiv.* Plan og snit ved Hother A. Paludan 1907; plan, snit og opstalter til ombygning 1935-37 ved Poul Hagenborg 1935; plan, snit og opstalter til ombygning 1969-71 ved Poul Hansen og Ib Lydholm 1966-67 (kopi). *Poulsen & Partnere, Thisted.* Plan, snit og opstalter til ombygning 1935-37 ved Poul Hagenborg 1935 (kopi); plan, snit og opstalter til ombygning 1968-71 ved Poul Hansen og Ib Lydholm 1965-66.

Litteratur. V. Vestergaard Jensen, *En omstridt plet. Lidt Thyborøn-historie*, 2. udg., Thyborøn 1973 (*Vestergaard Jensen 1973*).

Fig. 25. Apsis af †kirke. Foto Hugo Johannsen 2009. – *Apsis der †Kirche.*

Historisk indledning ved Birgitte Bøggild Johannsen, bygningsbeskrivelse ved Hugo Johannsen, inventar ved Birgitte Bøggild Johannsen, heraf dog orgler ved Ole Beuchert Olesen, gravminder ved Hugo Johannsen og Birgitte Bøggild Johannsen. Tysk oversættelse ved Mirjam Gebauer. Redaktionssekretær Heidi Lykke Petersen. Teknisk og grafisk tilrettelæggelse Mogens Vedsø. Redaktionen afsluttet 2011.

[1] Redegørelsen bygger på *Synsprot.* og *Vestergaard Jensen 1973*. Jf. desuden Paul Nedergaard, *Dansk præste- og sognehistorie. VI. Viborg stift*, Kbh. 1963, 621-31.
[2] Kirken var dog allerede fra 1919 blevet betjent af sognepræsten i Harboøre, jf. *Vestergaard Jensen 1973* 16-17.
[3] *Vestergaard Jensen 1973* 18; *Synsprot.*
[4] Jf. Hugo Johannsen og Claus M. Smidt, *Kirkens huse* (Danmarks arkitektur, 6), Kbh. 1981, 184 f.; Viggo Jensen, *Arkitekt Holger Jensens kirker*, Herning 2005.
[5] *Vestergaard Jensen 1973* 23.
[6] Jf. *Synsprot.* vedr. anskaffelse af altersølv (muligvis dette) d.å.
[7] *Synsprot.*
[8] *Vestergaard Jensen 1973* 10.
[9] *Vestergaard Jensen 1973* 9.
[10] Gunnar Rønn og Jens Krogh, *Kirkeskibe i Ringkjøbing Amt* (Hardsyssel Håndbog 3), Ringkøbing 1992, 89.
[11] Jf. *Folkebladet Lemvig*, 29. jan. 2011. Betegnelsen for navnet henviser til Sl. 133, der har en særlig betydning for det ovennævnte broderskab.
[12] *Vestergaard Jensen 1973* 22; Nyholm, *Kirkeklokker* 82.
[13] Elof Westergaard, *Sten over muld. Gravminder. Torvald og Ejgil Westergaards stenhuggerværksted i Lemvig*, Silkeborg 2010, 96-97.
[14] Tegningerne er signeret og dateret august 1907.
[15] *Kirkens arkiv.* Kapelsbog 1908-66; *Vestergaard Jensen 1973* 6-11.
[16] *Vestergaard Jensen 1973* 13-15.
[17] *Vestergaard Jensen 1973* 21-24.
[18] *Vestergaard Jensen 1973* 18.
[19] *Lemvig Avis* 4. juli 1937.
[20] *Vestergaard Jensen 1973* 9, 22.
[21] Jf. *Lemvig Avis* 4. juli 1937, hvor det anføres, at orglet tidligere har stået i en kirke på Mors.
[22] Jf. Marinus Sørensen, *Horsens Orgelbyggeri*, Horsens 1923. Orglet, der havde opus nr. 208, var udstyret med oktavkoppel, svelle og elektrisk blæser.
[23] *Lemvig Avis* 4. juli 1937.

DIE KIRCHE VON THYBORØN

Die Kirche (Abb. 1-3) liegt im südlichen Teil des Ortes nahe der Eisenbahnlinie Vemb-Lemvig-Thyborøn, deren frühere Endstation gleich daneben in Richtung Osten lag. Die jetzige Kirche wurde 2009-11 nach Zeichnungen der Architekten Vilsbøll und Poulsen erbaut. Die Kirche besteht aus Betonelementen und bildet auf der Ebene ein großes Quadrat, in welchem Kirchenraum und Eingangsbereich eine ost-west-gerichtete Diagonale bilden. Die kupfergedeckte Dachkonstruktion, die entsprechend der liturgischen Achse geteilt ist, erhebt sich vom Eingang im Westen zum Altarbereich im Osten. Der Glockenturm von 1967-71 wurde beibehalten.

†*Kirche.* Die jetzige Kirche ersetzt ein älteres Gebäude (Abb. 12-14), welches seit der Grundlegung 1908 durchgreifend umgebaut und zwei Mal erweitert wurde. Die Zeichnungen dafür stammten von Hother A. Paludan, und das Gebäude bestand aus Chor, Schiff und Turm – alle aus Ziegelstein. Im Stil wurden Details der heimischen Mittelalterarchitektur verwendet, und im Inneren fanden sich Holzdecken.

Im Gefolge des großen Bevölkerungswachstums nach der Anlage des Fischereihafens 1915-18 wurde die Kirche bald zu klein. Daher wurde 1935-37 eine Erweiterung nach Zeichnungen des Ingenieurs Poul Hagenborg durchgeführt. Das Schiff wurde verlängert und am Platz des ursprünglichen Chores wurden zwei Kreuzarme und ein neuer Chor errichtet (Abb. 15-17,18). Die neuen Abschnitte lehnten sich im Stil eng an die existierende Kirche an. Allerdings standen die Mauern jetzt frei, weshalb der bewahrte Teil des Schiffes mit Schallmauern versehen wurde. Der weiterhin weißgetünchte Turm war von dieser Erweiterung nicht berührt.

Die Notwendigkeit einer Restaurierung und der Wunsch nach Modernisierungen mündete schließlich in einen größeren Umbau 1967-71 nach Zeichnungen der Architekten Poul Hansen und Ib Lydholm aus Thisted (Abb. 16, 19-25). Jetzt riss man den alten Turm ab, verlängerte das Schiff nach Westen und errichtete südlich davon einen freistehenden Glockenturm. Die Westverlängerung, die u.a. auch die Vorhalle umfasste, erhielt gegen Norden einen niedrigen Ausläuferflügel mit Gemeindesaal, Taufzimmer u.a., und die ganze Kirche umgab nun eine Zaunmauer in rotem Backstein. Während den Arbeiten beschloss man, den Chor um eine Apsis mit Pfarrzimmer zu erweitern.

Probleme mit dem Kirchenfundament, Feuchtigkeit in den Mauern u. A. führten schließlich jedoch zu dem Beschluss, die nur einhundertjährige Kirche abzureißen und an gleicher Stelle eine neue zu errichten.

Inventar. Der Großteil des Inventars der 2009 abgerissenen Kirche wird jetzt im neuen Kirchenraum genutzt. Neuanschaffungen sind doch u.a. das Altartisch, die Kanzel und das Gestühl (Abb. 3). Aus der Einrichtung der ersten Kirche von 1908 stammen die silbernen Altargeräte, der Altartischkruzifix, ein Messgewand, Altarleuchter, Taufbecken und Taufausstattung, Kirchenschiff und Kronleuchter (Abb. 5-9). Hauptsächlich waren diese Gegenstände Geschenke, teils von Einzelpersonen, teils von der Freikirche in Lemvig. Von der Erweiterung der Kirche von 1935-37 stammen (†)Altarbild und ein Kronleuchter (Abb.4), während das 50-jährige Jubiläum 1958 mit dem Erwerb von einer Oblatendose und Altarkanne markiert wurde, beides Geschenke der Gemeinden Harboøre-Engbjerg (Abb. 5). Bei der Hauptrestaurierung 1969-71 wurden mehrere Gegenstände neu angeschafft, namentlich Altarbild, Kanzel, Hängelampen sowie ein Glockenspiel aus vier Glocken. Hiervon wurden jedoch nur die Altarausschmückung und die Glocken wiederverwendet (Abb. 3, 21).

Inventar der †Kirche. Die verschiedenen Umbauten der Kirche führten dazu, dass mehrere Hauptstücke des Inventars ausgewechselt wurden, von denen sich jedoch noch eine Reihe in der jetzigen Kirche finden. Bei der Hauptrestaurierung 1935-37 wur- den das frühere Altarbild, Altarschranke und Kanzel in die Torsminde Kirke (Nørre Nissum Sogn, Ulfborg Hrd.) überführt, wo die Gegenstände im Detail beschrieben werden (siehe Abb. 13).

Grabmale. Das Zentrum des mehrmals erweiterten Friedhofs ist ein Gemeinschaftsmonument (Abb. 11), welches Ejgil Westergaard 1971 schuf.